

William Seymour

• door Peter van Beugen

en het ontstaan van de pinksterbeweging

IN ONZE REEKS SLEUTELFIGUREN IN DE KERKGESCHIEDENIS ZIJN WE AANBELAND IN DE 20E EEUW. NAARMATE WE DICHTER BIJ DE TIJD KOMEN WAARIN WE ZELF LEVEN WORDT HET MOEILIJKER OM EEN OVERZICHT TE GEVEN VAN DE ONTWIKKELINGEN, EN DE IMPACT DIE VOORGANGERS HADDEN OP DE KERKGESCHIEDENIS. IMMERS, WE MAKEN DAAR ZELF DEEL VAN UIT. OP WELKE MANIER DE BEDIENING VAN VOORGANGERS EEN BLIJVENDE ERFENIS VORMT EN GEZICHTSBEPALEND IS VOOR DE KERK VAN DE TOEKOMST BLIJKT NATUURLIJK PAS ACHTERAF. GEEN TIJDGENOOT DIE LUTHER KENDE ALS 20-JARIGE JONGEMAN KON BEVROEDEN DAT EEUWEN LATER MILJARDEN MENSEN OP DE WERELD MIN OF MEER ZOULDEN WETEN WIE HIJ WAS, WANNEER HIJ LEEFDE EN WAT HIJ GEDAAN HEEFT. TOCH ZIJN DIT DE FIGUREN IN DE GESCHIEDENIS WAARNAAR WIJ IN ONZE REEKS OP ZOEK ZIJN.

'Ik werd 's nachts om 1 uur wakker en was 4 uur lang in de tegenwoordigheid van God de Almachtige. Ik kan het niet beschrijven - ik wist dat God aan het werk zou gaan in het land.... De wereld zal geveegd worden door een machtige golf van Gods Geest'

Laat me op deze plek ook nog eens onderstrepen dat deze reeks geen *theologische* systematiek is, maar een *historische* verkenning en dat we de geschiedenis objectief willen benaderen. Met andere woorden: men hoeft zelf geen calvinist te zijn of aanhanger van de zuigelingendoop om toch te erkennen dat Calvin een machtig instrument is geweest in Gods hand en dat hij blijvende invloed heeft gehad op het leven van veel gelovigen wereldwijd.

Na de *Awakenings* en het Reveil van de 18^e en 19^e eeuw zijn we aanbeland in de 20^e eeuw. De opwekkingen in het eerste decennium van deze eeuw luidden het ontstaan in van een beweging die voor een groot deel het gezicht van het christendom in de 20^e en de 21^e eeuw zou bepalen, namelijk de pinksterbeweging. Hoewel we ons voor die ontwikkeling zullen richten op gebeurtenissen in de Verenigde Staten, maken we eerst een verkenning dichterbij huis, om te beginnen in een mijnstadje in Wales.

Evan Roberts en de Welsh Revival (1904-1905)

Evan Roberts werd op 8 juni 1878 geboren als jongste van twee zonen in een calvinistisch methodisten-gezin in Loughor, Wales. Als jong kind bezocht hij met zijn ouders geregeld de samenkomsten en las hij dagelijks in zijn Bijbel. Toen hij 12 was raakte zijn vader gewond bij een ongeluk waarvan hij 4 maanden moest herstellen en er zat voor het

arme gezin niet anders op dan dat Evan in de Broadoakmijn ging werken om de kost te verdienen. Zijn Bijbel droeg hij bij zich en in de korte pauzes las hij bij zijn mijnlamp in de Bijbel. Het leven in zijn tijd was ruw en de moraal laag. Het salaris van veel mijnwerkers ging op aan drank en gokken, het gezinsleven stond onder druk en de paarden in de mijngangen werden met schelden en vloeken gedreven. Vanaf zijn twaalfde tot zijn 23^e bad Evan dagelijks voor een opwekking.

Op zeker nacht werd Evan – die een goede slaper was - om 01:00 uur wakker in wat hij zelf beschreef als een moment van onuitspreekbare vreugde en ontzag. Hij lag lange tijd zo heftig te rillen in bed dat zijn broer bang was dat hij met koorts was bevangen. *'Ik was 4 uur lang in de tegenwoordigheid van God de Almachtige en sprak met Hem van aangezicht tot aangezicht. Ik kan het niet beschrijven ... het leek mijn hele natuur te veranderen en ik wist dat God aan het werk zou gaan in ons land'* (Stead:1905). Deze ervaringen kwamen iedere nacht terug, voor een periode van 3 á 4 maanden.

Om zich voor te bereiden op een bediening ging Evan studeren aan het Newcastle Emllyn college. Maar de nachtelijke ervaringen hielden op, zijn hart verkoelde en hij raakte in een geestelijke duisternis. Evan wist dat hij een verkeerde keus had gemaakt. Hij kreeg een visioen waarin hij zichzelf zijn oude klasgenoten zag toespreken en in gehoorzaam-

heid aan God keerde hij terug naar zijn geboortedorp. Hier begon hij dagelijks gebedssamenkomsten te houden en het aantal bezoekers steeg van zes naar meer dan honderd. Vanaf november 1904 sprak Evan dagelijks in de Moriah Chapel. De samenkomsten begonnen 's avonds en hielden aan tot diep in de nacht, zelfs tot in de vroege ochtend. Nu begon God te werken in de harten van de mensen. Tijdens de samenkomsten beleden zij openlijk hun zonden, werd gebeden voor bekering, begon men soms uren onafgebroken te zingen en werd voorbede gedaan. Evan onderbrak zijn boodschap en wachtte af wat de Geest werkte. De mensen verzamelden zich buiten het gebouw om mee te luisteren en soms bepaalden de getuigenissen en de lofzangen die op straat plaatsvonden het verloop van de samenkomst in de zaal. Dan weer sprak Evan en een moment later leek er een vlag door de zaal te gaan en zonder menselijke aansporing begonnen mensen spontaan te bidden of gaven hun getuigenis. De opwekking verbreidde zich naar de omliggende dorpen en steden en binnen een jaar tijd werden er ca. 100.000 bekeringen geregistreerd in de samenkomsten. Mensen organiseerden huissamenkomsten, goklokalen liepen leeg, dronkaards veranderden in zorgende vaders en in de mijnen klonk nu het gezang van 'Jesus, lover of my soul' in plaats van vloeken.

De toespraken van Roberts waren eenvoudig, blij en aanstekelijk. Soms stond hij op de kansel, soms liep hij gewoon door het gangpad en hij straalde blijdschap en geluk uit. 'Deze beweging is niet van mij. Ze is van God. Ik zou ze niet eens durven sturen, de Geest leidt ons. *I am so happy, I could walk on the air*. Ik ben zo blij om anderen te dienen, ik heb er geen woorden voor! Als mensen mij vragen naar mijn methode zeg ik: ik heb er geen! Ik ben niet de bron van deze opwekking. Zijn Geest kwam op een nacht tot mij toen ik om zijn leiding bad en vijf maanden later werd ik gedoopt in de Geest. Er zijn wonderlijke dingen gebeurd, maar dit is nog maar het begin. De wereld zal worden geveegd door zijn Geest als door een machtige, ruisende wind. De kerken moeten leren om te gehoorzamen aan de stem van de Geest'.

Mede door het werk van de dagbladjournalistiek verbreidde het nieuws over de opwekking in Wales zich over heel Engeland en tot ver daarbuiten. Net als in de dagen van het Reveil zien we opnieuw hoe geestverwanten in verschillende delen van de wereld gelijktijdig een soortgelijke ontwikkeling

doormaken. Een naam die we vooraf misschien niet in dit rijtje hadden geplaatst is die van niemand minder dan onze 'eigen' Johannes de Heer.

Johannes de Heer en de tentcampagnes

Johannes werd geboren op 23 mei 1866 en werkte in de smederij van zijn vader. Op zijn 13^e werd hij jongste bediende in muziekzaak Lichtenauer en de voorliefde voor muziek en zang zou hem zijn verdere leven bij blijven. De van huis uit hervormde Johannes trouwde op 30 oktober 1889 met Jeanette Beindorff. In hun nominale godsdienstige leven kwam een omkeer na het ziekbed en overlijden van hun 5-jarig dochtertje. Johannes ging op zoek en belandde via een kort verblijf bij de Zevende Dag Adventisten - waar zijn belangstelling voor het profetische woord werd gewekt - bij stadsevangelisatiekring Jerüel. Van grote invloed op zijn verdere theologische ontwikkeling was overigens het onderwijs van John N. Darby. Bij Jerüel ontwikkelde Johannes zijn talent om te spreken en begon hij muziek uit te geven. Hij preekte de noodzaak van bekering en van een persoonlijke relatie met Christus. Men begon met het houden van tentevangelisatie en Johannes de Heer startte met het uitgeven van een maandblad - oorspronkelijk Maranatha geheeten - dat vanaf 1919 als 'het Zoeklicht' zou voortbestaan, tot op de huidige dag.

Het meest bekend zou Johannes de Heer echter worden door de uitgave van 'zijn' Liedbundel. Over het ontstaan hiervan schrijft hij in het voorwoord van deze bundel het volgende. In 1903, bij het Bijbellezen aan tafel, leek het hem of God rechtstreeks tot hem sprak door het lezen van het Schriftwoord uit 1Kon.5:9: '*ik zal het op vloten over de zee doen voeren ... en gij zult het vernemen, gij zult ook mijn wil doen dat gij mijn huis spijsz geeft*'. Terwijl hij zich afvroeg wat God hiermee bedoelde, stak hij de zee over naar Engeland, in de hoop daar een nieuw muziekinstrument of iets dergelijks te vinden, maar hij keerde onverrichterzake terug naar huis. Een jaar later keerde Johannes voor zaken terug naar Londen en in een etalage zag hij een muziekboek *Victory Songs* met 801 liederen. Geïnspireerd door dit voorbeeld begon hij met het samenstellen van een nieuw liedboek en na precies negen maanden keihard werken verscheen in 1905 de eerste uitgaaf met 675 liederen. Johannes had intussen vernomen van de opwekkingsbeweging in Wales, die uiteraard zijn grote interesse wekte. Hij bezocht een samenkomst in

De werkzaamheid van de Heilige Geest in iedere gelovige is kenmerkend voor het christendom in de 20e eeuw. William Seymour leerde dat de doop in de Heilige Geest een derde zegen is na het werk van de bekering en van de heiliging.

Briton Ferry en zag plots in vlamme letters de woorden op de muur geschreven die hij twee jaar eerder in 1Kon.5.9 had gelezen! Hij begreep nu dat deze woorden sloegen op de zangbundel die gebruikt zou gaan worden tijdens de opwekkingsbijeenkomsten in Nederland. “Deze wonderbare ervaring gaf grote kracht aan mijn verdere arbeid – eigenlijk is van toen af mijn evangelisatiearbeid in woord en lied pas recht begonnen” schreef hij later. Anno 2005 waren van het liedboek van Johannes de Heer ca. 300.000 exemplaren verkocht en het was lange tijd de meest gebruikte liedverzameling, tot de opkomst van de bundel Opwekking haar intrede deed.

Aan de geestelijke inhoud van de liederen, die Johannes de Heer van eigen hand toevoegde, valt op dat hij meer van het gedachtegoed van de opwekkingsbeweging had omarmd dan algemeen bekend, zoals

*‘Heer toch zendt de spade regen op ’t gezaaide door uw hand;
Stort een nieuwe rijke zegen over ’t dorre Nederland.
Zend een kool van ’t altaar neder, vul ons met dat heilig vuur;
Heil ’ge Geest zo zacht en teder, O! daal neder in dit uur!’ (Lied 695)*

*‘Wacht gij op de volle zegen van des Geestes’ kracht, wilt gij een vat zijn tot Gods eer?
Ziet ge uit naar overwinning en meer vrucht Hem toegebracht? Is uw arbeid voor de Heer?
Waarom langer dan in Geestes’ armoe leven, daar de Heer toch altijd meer heeft om te geven?
’t Staat ook duidelijk in zijn Woord geschreven: Word vervuld, word vervuld met Geesteskracht’ (Lied 869)*

Het begrip ‘Pinksterbeweging’ bestond nog niet of nauwelijks in Nederland, maar men herkent in deze liederen hetzelfde vuur dat in een ander deel van de wereld met meer kracht en invloed oplaaide: de opwekkingsbewegingen in Topeka, Kansas en in Azusa street, Los Angeles.

Charles Parham en de Topeka Outpouring

Parham werd geboren op 4 juni 1873 in een onkerkelijk gezin in Muscatin County, Iowa. Toen hij vijf was trok zijn gezin naar Kansas City, waar hij het grootste deel van zijn leven doorbracht. Als kind was hij vaak ziek, hij leed aan encefalitis en reumatische koorts. In de karige dorpsbibliotheek stond een Bijbel waar de jonge Parham veel in las. Op 13-jarige leeftijd kwam hij voor het eerst onder het gehoor

van het evangelie in een samenkomst van Brother Lippard. Hier maakte hij een bekering door die zijn leven veranderde. Op weg naar huis van de samenkomst zong hij het lied ‘Here I give my all to Thee’ en op 15-jarige leeftijd leidde hij opwekkingsbijeenkomsten in de Methodistenkerk.

In 1890 begon hij een training voor zijn formele bediening aan het Southwest Kansas College. Een jaar later keerde hij deze bediening de rug toe, omdat hij werd aangetrokken door het inkomen en de status van een arts en hij begon een studie medicijnen. Na deze beslissing kreeg hij last van hevige reumatische koorts. Dit bracht Parham in een periode van innerlijke geestelijke strijd. In 1891 ontkwam hij niet langer aan zijn gewetensnood en vernieuwde hij zijn toewijding aan God. De koorts verdwenen en zijn enkels, die zo ernstig waren verzwakt dat Parham nauwelijks meer kon lopen, werden compleet genezen. Parham diende korte tijd als voorganger in een Methodistenkerk maar trad daaruit omdat hij botste met de strakke hiërarchie in de kerk.

Vanaf die tijd was Parham zijdelings verbonden met de heiligingsbeweging. Op 31 december 1896 trouwde hij met Sarah Thistlethwait, een toegewijd Quaker. Samen leidden zij opwekkings-bijeenkomsten in Kansas waar honderden mensen tot bekering kwamen en waarbij gaandeweg meer nadruk kwam te liggen op genezing. In 1898 trok het jonge echtpaar naar Topeka waar zij de Bethel Healing Home openden. Zij verzorgden er zieken, voorzagen in geestelijke en lichamelijke nood en bemiddelden in arbeid. ‘Here is a place where the sick soul may come and be taught the way of salvation and of a higher life; also, where those who are sick may be taught that it is God who healeth all your diseases and redeemeth our life from destruction (Ps.103:3-4)’. Wekelijks hielden zij samenkomsten waarin zij met elkaar het avondmaal vierden.

In oktober 1900 begon Parham een Bijbelschool. Het echtpaar werkte zonder inkomsten en de Bijbelschool was vrij toegankelijk. Wel vroeg Parham de deelnemers om in navolging van Jezus’ opdracht hun bezittingen te verkopen en de opbrengst aan armen te geven, zodat zij zouden leren in volkomen afhankelijkheid van God te leven. Hun enige tekstboek was de Bijbel en hun enige roeping gehoorzaamheid aan de geboden van de Heer Jezus. Ze begonnen met een studie van het boek Handelingen en onderzochten de Bijbelse leer over berouw, rechtvaardiging, toewijding, heiliging en

genezing. Op 28 december moest Parham enkele dagen weg en hij droeg zijn studenten op uit de studie van het boek Handelingen op te maken wat het vaste teken zou zijn van de doop in de Heilige Geest. De studenten belegden zoals zij vaker waren gewend een periode van bidden, vasten en studie. Zij kwamen tot de conclusie dat dit teken bestond uit de gave van het spreken in talen. Deze conclusie was op dat moment opzienbarender dan wij nu achteraf beoordelen. Spreken in talen was een nauwelijks geattesteerd verschijnsel in hun milieu en de referenties uit de moderne kerkgeschiedenis waren met moeite op twee handen te tellen.

Eén van de studenten, Agnes Ozman, vroeg op 1 januari 1901 's avonds of de andere bewoners van de Bijbelschool voor haar wilden bidden met oplegging van handen. Na dit gebed begon zij vurig te bidden en in een taal te spreken die de luisteraars duiden als Chinees. Gedurende drie dagen was zij niet in staat om Engels te spreken of te schrijven! Toen haar werd gevraagd iets op te schrijven krabbelde ze tekens op papier die lijken op chinees of een verwante taal, waarvan kopieën werden gepubliceerd in de krant. Het gezelschap was overrompeld door deze gebeurtenis. Zij brachten gezamenlijk dagen door van gebed en vasten en op de derde dag spraken 12 andere studenten die op dat moment bijeen waren eveneens in talen. Lilian Thistlethwait schreef: *My tongue began to get thick and great floods of laughter came to my heart ... I tried to praise Him in English but I couldn't. So, I just let the praise come out as it would in the new language given. The Spirit had come to me not to speak of Himself, but to magnify the Christ, and oh, what a wonderful, wonderful Christ it was revealed.* Later op de avond zongen zij 'Jesus Lover of my soul' in talen die door hen werden aangeduid als Chinees, Zweeds, Boheems, Bulgaars, Zoeloe. Om beurten spraken zij in talen en verscheidenen legden uit wat gesproken werd. Historici duiden deze gebeurtenissen in 1901 aan als de geboorte van de pinksterbeweging.

Kort hierna belandde het gezin van de Parhams in een crisis. Hun jongste kind overleed en Parham sloot de Bijbelschool. Vanaf 1903 begon hij weer te preken in Kansas en Missouri en mensen werden behouden en genezen. In 1905 trok Parham naar Texas en startte de Bible Training School in Houston, wat hem in contact bracht met William Seymour, over wie later meer. De invloed van Parham begon echter af te nemen. Nieuwe gelovigen volgden de extreme leringen van Parham niet. Parham was bijzonder geïnteresseerd in het profetisch onderwijs en sprak over de wederkomst van Christus. Hij leerde echter een gedeeltelijke opname van de gemeente, bestaande uit de 144.000 die de Bruid vormen. Verder was hij o.a. een aanhanger van de zgn. Brits-Israël leer, volgens welke de 10 verloren stammen van Israël onder andere te vinden zijn in de Angelsaksische volken en leerde hij dat de mensheid op twee dagen is geschapen! Hij geloofde tevens in de annihilatie van zondaars in de hel, wat hem scheidde van tijdgenoten en latere voorgangers in de opwekkingsbeweging. In 1906 werd Parham beschuldigd van homoseksueel contact met een 22-jarige jongeman. Parham ontkende de aantijgingen en de rechter seponeerde de zaak bij gebrek aan bewijs. Waren deze beschuldigingen gebaseerd op waarheid of op afgunst en laster? De rechter van de aarde weet het. Parham was hoe-dan-ook blijvend beschadigd door de beschuldiging die hem achtervolgde en hij zou geen verdere rol van betekenis meer spelen in de vernieuwingsbeweging. Hij stierf in 1929 in Baxter Springs, Kansas. De fakkel van de opwekking was intussen al overgegaan op een man wiens naam we nu al enkele malen zagen

voorbijkomen: William Seymour.

William Seymour en Azusastreet

William Seymour werd geboren 2 mei 1870 in Centerville, Louisiana als zoon van voormalig slaaf Simon Seymour en diens vrouw Philis Salaba Seymour. Beide Ouders waren ongeletterd en tekenden hun huwelijksakte met een 'X' op de plaats van de handtekening. Door Franse invloeden in Louisiana waren alle slaven gedwongen katholiek gedoopt en hielden er een religieuze mengvorm op na van catholicisme, bijgeloof en Afrikaanse rituelen. Ondanks de officiële afschaffing van de slavernij door Lincoln op 1 januari 1863 duurde de rassendiscriminatie ongehinderd voort. Als gevolg van de pokken raakte William blind aan één oog. Om aan het geweld van de rassenhaat te ontkomen trok William Seymour in 1896 naar Indianapolis, waar de burgerrechten meer gerespecteerd werden. Hier bezocht Seymour een interraciale Methodist Church. Hij bekeerde hij zich en kwam zo in aanraking met het onderwijs van John Wesley. Williams verliet de kerk echter weer vrij snel omdat hij de amillianistische toekomstvisie niet aanvaardde en omdat er in de kerk weinig ruimte was voor ervaringen als dromen en visioenen. In 1900 verhuisde hij naar Cincinnati, Ohio. Hier kwam Seymour onder het gehoor van William Knapp, een Holiness-evangelist, bovendien bezocht hij de blijmoedige en uitbundige samenkomsten van de *Evening Light Saints*, die geloofden dat de kerk een laatste zegening van de Geest ontving in het laatste der dagen. In 1903 verenigde William zich weer met de rest van zijn familie in Houston, Texas, en kreeg hij een bediening in de kleine Holiness kerk van voorgangster Lucy Farrow.

Mrs. Farrow bracht een deel van haar tijd door in de Bijbelschool van Charles Parham in Kansas en liet Seymour naar de Bijbelschool gaan. Wegens de hier nog heersende rassenscheiding volgde Seymour de lessen buiten het lokaal. Zijn verblijf hier zou slechts enkele weken duren, maar Seymour omarmde in die tijd Parhams leer over de doop in de Geest en het spreken in talen. Hij ontving een uitnodiging om een vacante positie te aanvaarden als voorganger in de Holiness Church van Julia Hutchins in Los Angeles. Seymour vertrok en begon in deze gemeente te prediken over levensheiliging, genezing en de wederkomst van Christus. Julia wees echter Seymours leer over het spreken in talen af en weerde hem na enkele weken uit de kerk. Vanaf nu hield Seymour gebedsdiensten in de woning van Richard en Ruth Ashberry aan de Bonnie Brae street. Hier verzamelden zich zowel zwarten als blanken. De

belangstelling groeide dermate dat op zekere dag de veranda instortte onder het gewicht van de mensen die zich buiten hadden verzameld en het gezelschap verplaatste zich naar een leegstaande kerk aan de 312 Azusastreet, die op dat moment dienstdeed als paardenstal.

Tussen 1906 en 1909 werden hier dagelijks drie keer per dag samenkomsten gehouden en het verloop vertoont gelijkenis met de gebeurtenissen in Wales. De mensen baden, knielden, zongen, luisterden naar de stem van God, deelden getuigenissen, en baden om vervulling van de Heilige Geest. Er waren geregeld getuigenissen van genezingen en uitdrijvingen. De gelovigen gingen uit elkaar om in groepjes te bidden, elkaar de handen op te leggen of te strijden in voorbede. Op bezoekers

maakte niet het spreken in tongen, maar de krachtige zang en aanbidding de meeste indruk. Al snel worden uit dit gezelschap missionaries uitgezonden naar o.a. Zweden, Liberia, China, Zuid-Afrika en India. Net als in Wales en in Topeka reageerden de kranten kritisch op de vertoningen in Azusastreet, maar ook deze publiciteit werkte ironisch genoeg mee aan de verbreiding van dit verschijnsel. Vanaf 1907 trok Seymour een aantal malen langs steden in Amerika om er meetings te houden en er vond ook tent-evangelisatie plaats in en om Los Angeles. Men evangeliseerde deur-aan-deur en zette zich in voor sociaal werk. In 1908 begint hij met het drukken van de *Apostolic faith*, waarvan op het hoogtepunt per maand 405.000 exemplaren worden verspreid en in 1915 publiceert hij zijn *Doctrines and Disciplines*. In 1906 en 1907 dromden zich 1000 tot 1500 mensen samen in Azusastreet, niet alleen uit Los Angeles of Californië, maar uit de hele VS. Onder hen waren kerkeleiders die de boodschap meenamen en verder uitdroegen.

Hoewel Seymour en Parham vaak met elkaar in verbinding worden gebracht, waren zij in meerdere opzichten elkaars tegenpolen. Seymour was een enigszins timide, bescheiden man, hij sprak met zachte stem en zijn preken duurden zelden langer dan 15 minuten. Als hij rondtrok om op campagnes te spreken, zat hij ergens achter in de zaal, gaf zijn boodschap en verdween daarna het liefst zo snel mogelijk weer in de anonimiteit. Seymour bewandelde geen theologische-exotische zijpaden zoals Parham. In zijn *Disciplines and Doctrines* (1915) schrijft hij o.a. over typologie, huwelijk, het hoofdschap van Christus, zijn wederkomst, wedergeboorte, tabernakel, gemeentelijke tucht, echtscheiding, de apostolische geloofsbelijdenis, de toestand na het sterven, het avondmaal, de aanstelling van oudsten, de plicht van ouders en kinderen. Vanaf de preekstoel sprak hij over heiliging, de noodzaak van wedergeboorte, de terugkomst van Christus en legde de nadruk op godsdienstig leven in de gezinnen: mannen moeten voorgaan in godsdienst momenten voor het gezin en hen met vriendelijkheid en zachtheid bejegenen zodat zij ook leren God lief te hebben. Hij nam niet alleen fel afstand van leringen van Jehova getuigen, Theosofy en Christian Science, maar botste ook meerdere malen met Charles Parham. Over voorgangers schreef hij: *“a minister’s department should be serious, weighty and solemn. He should have a deep prayer life, preach, visit members at their homes, pray for the sick, youth, and elderly, meditate on the Bible, love his family, and be diligent, converse sparingly, and believe evil of no one without good evidence”*. Zijn on-

Tussen 1906 en 1909 werden aan 312 Azusastreet iedere dag, 7 dagen per week, drie keer samenkomsten gehouden. Van hieruit zou de pinksterbeweging zich over de hele wereld verspreiden.

derwijs over de doop in de Heilige Geest onderscheidde hem van zijn voorgangers. Waar John Wesley sprak over de heiliging als een tweede werk van Gods genade na de bekering, sprak Seymour over de doop in de Heilige Geest als een ‘third blessing’. In tegenstelling tot Parham duidde hij echter niet het spreken in talen als het enige en noodzakelijke bewijs van het ontvangen van de Geestesdoop.

Seymour overleed op 28 september 1922 in de armen van zijn vrouw. Hij maande degenen die bij hem waren de liefde onder elkaar te bewaren en ging heen met de woorden *“I love my Jesus so”*.

Literatuur

- Bartleman, F., *Azusa Street*, 1982 (reprint), Whitaker House, New Kensington
- Fox, C.R.jr en Synan, V., *William Seymour, pioneer of the Azusastreet revival*, 2012, Bridge-Logos, Alachua
- Gaston Espinosa, *Seymour and the origin of global pentecostalism*; 2014 Duke University press, Durham
- W. Slagter, Johan de Heer, 2013 – resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn5/heer
- Martin, L., *The Topeka Outpouring*, 2000, Christian Life Books, Joplin
- Parham, C., *A Voice crying in the wilderness*, 2013 (reprint), PentecostalBooks, Middletown
- Seymour, W.J., *Azusa Street Sermons*, 1999 (reprint), Christian Life Books, Joplin
- Shaw S.B., *the Great Revival of Wales*, 2014 (reprint), Christian Life Books, Pensacola
- Smelik – het geheim van een honderdjarige zangbundel – 2005 – handboekgkv.nl
- Stead, W.T., *The Welsh Revival*, 2015 (reprint), Trumpet Press, Lawton